

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกบนสถานีรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT)
ของกรุงเทพมหานคร ในเขตทางหลวงที่ได้จากการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

กรมทางหลวงชนบทได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๗๐๒/๑๒๒๐๖ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่กรมทางหลวงชนบทได้อนุญาตให้ กรุงเทพมหานคร ใช้พื้นที่เขตทางของกรมทางหลวงชนบท เพื่อก่อสร้างสถานีรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT) สถานีราชพฤกษ์ (B ๑๒) และที่จอดรถตามโครงการรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT) สายชองนนทบุรี - ราชพฤกษ์ ปัจจุบันได้เปิดให้บริการเดินรถแก่ประชาชนแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งสำนักงานการจราจรและขนส่งได้มีหนังสือขออนุญาตกรมทางหลวงชนบทติดตั้งตู้กดเงินอัตโนมัติ ตู้จำหน่ายสินค้าอัตโนมัติ ตู้น้ำดื่ม ตู้เติมเงินโทรศัพท์มือถือ และตู้เครื่องดื่มบนสถานีราชพฤกษ์ (B ๑๒) เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาใช้บริการรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT)

เนื่องจากที่ดินบริเวณดังกล่าวได้มาโดยการเวนคืนที่ดินจากประชาชนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่อำเภอบางบัวทอง อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตตลิ่งชัน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณวัดนครอินทร์ และถนนต่อเชื่อมสายติวานนท์ - เพชรเกษม - รัตนธิเบศร์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยตอบข้อหารือตามเรื่องเสร็จที่ ๖๒๔/๒๕๔๔ ว่า กรมทางหลวงชนบทไม่สามารถนำพื้นที่ว่างบริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่อยู่ในความดูแลไปดำเนินการจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจได้ เพราะถือว่าเป็นการดำเนินการที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของการเวนคืน แต่กรณีตามข้อหารือนี้เป็นการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาใช้บริการรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT) ที่เป็นผู้อัตโนมัติ มิได้เป็นการจัดพื้นที่ให้เข้าทำร้านค้าซึ่งยังไม่ชัดเจนว่าถือเป็นการแสวงหาประโยชน์เชิงพาณิชย์หรือเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนหรือไม่ กรมทางหลวงชนบทจึงหารือว่า กรมทางหลวงชนบทจะสามารถอนุญาตให้สำนักงานการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร ดำเนินการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวบนสถานีรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT) สถานีราชพฤกษ์ (B ๑๒) ได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมทางหลวงชนบท ประกอบกับแผนพัฒนาพื้นที่เชิงพาณิชย์ที่ผู้แทนกรุงเทพมหานครเสนอ โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมทางหลวงชนบท) และผู้แทนกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ชี้แจง

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๖/๐๕๐ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เรื่องเสร็จที่ ./....

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกบนสถานีรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT)
ของกรุงเทพมหานคร ในเขตทางหลวงที่ได้จากการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

กรมทางหลวงชนบทได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๗๐๒/๑๒๒๐๖ ลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่กรมทางหลวงชนบทได้อนุญาตให้ กรุงเทพมหานครใช้พื้นที่เขตทางของกรมทางหลวงชนบท เพื่อก่อสร้างสถานีรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT) สถานีราชพฤกษ์ (B ๑๒) และที่จอดรถตามโครงการรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT) สายชองนนทบุรี - ราชพฤกษ์ ปัจจุบันได้เปิดให้บริการเดินรถแก่ประชาชนแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๓ ซึ่งสำนักงานการจราจรและขนส่งได้มีหนังสือขออนุญาตกรมทางหลวงชนบทติดตั้ง ตู้กดเงินอัตโนมัติ ตู้จำหน่ายสินค้าอัตโนมัติ ตู้น้ำดื่ม ตู้เติมเงินโทรศัพท์มือถือ และตู้เครื่องดื่ม บนสถานีราชพฤกษ์ (B ๑๒) เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาใช้บริการรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT)

เนื่องจากที่ดินบริเวณดังกล่าวได้มาโดยการเวนคืนที่ดินจากประชาชนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่อำเภอบางบัวทอง อำเภอมะนังนทบุรี อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตตลิ่งชัน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณวัดนครอินทร์ และถนนต่อเชื่อม สายติวานนท์ - เพชรเกษม - รัตนธิเบศร์ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยตอบข้อหารือ ตามเรื่องเสร็จที่ ๖๒๔/๒๕๕๔ ว่า กรมทางหลวงชนบทไม่สามารถนำพื้นที่ว่างบริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่อยู่ในความดูแลไปดำเนินการจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจได้ เพราะถือว่าเป็นการดำเนินการที่นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ของการเวนคืน แต่กรณีตามข้อหารือนี้เป็นการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนที่มาใช้บริการรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT) ที่เป็นผู้อัตโนมัติ มิได้เป็นการจัดพื้นที่ให้เข้าทำร้านค้าซึ่งยังไม่ชัดเจนว่าถือเป็นการแสวงหาประโยชน์เชิงพาณิชย์หรือเป็นการดำเนินการที่ขัดต่อวัตถุประสงค์ของการเวนคืนหรือไม่ กรมทางหลวงชนบทจึงหารือว่า กรมทางหลวงชนบทจะสามารถอนุญาตให้สำนักงานการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร ดำเนินการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวบนสถานีรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRT) สถานีราชพฤกษ์ (B ๑๒) ได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมทางหลวงชนบท ประกอบกับแผนพัฒนาพื้นที่เชิงพาณิชย์ที่ผู้แทนกรุงเทพมหานครเสนอ โดยมีผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวง และกรมทางหลวงชนบท) และผู้แทนกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ชี้แจง

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๔๐๖/
คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ลงวันที่ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ซึ่งสำนักงาน

รายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า มาตรา ๔๒^๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ประกอบกับ มาตรา ๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้บัญญัติหลักการของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไว้ว่า การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น โดยต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ชัดเจน และเมื่อรัฐได้ที่ดินจากการเวนคืนแล้วรัฐย่อมมีพันธะที่จะต้องใช้ที่ดินตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและเพื่อประโยชน์สาธารณะ และแม้จะได้ใช้ที่ดินตามวัตถุประสงค์แล้วก็ตาม รัฐก็ยังมีพันธะที่จะต้องใช้ที่ดินให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืนต่อไป เพราะเป็นการได้มาโดยอาศัยอำนาจกฎหมายพิเศษที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพในทรัพย์สินของประชาชน ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายครบคณะ) ได้เคยวินิจฉัยไว้เป็นบรรทัดฐานในเรื่องเสร็จที่ ๑๔๘/๒๕๐๔^๘ และต่อมาคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) และคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้เคยวินิจฉัยไว้ในทำนองเดียวกันนี้ในเรื่องเสร็จที่ ๓๙๔/๒๕๔๘^๙

มาตรา ๔๒ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะกิจการของรัฐเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน การอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งทางประวัติศาสตร์ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชัดใช้ค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับ ความเสียหายจากการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้สอยอสังหาริมทรัพย์ไว้ให้ชัดเจน ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนี้ภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้เจ้าของเดิมหรือทายาท

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕ เมื่อรัฐมีความจำเป็นที่จะต้องได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อกิจการใด ๆ อันจำเป็นเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภคหรือการอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ หรือการได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อการผังเมือง หรือเพื่อการพัฒนาการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม หรือเพื่อการปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น ถ้ามิได้ตกลงในเรื่องการโอนไว้เป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการเวนคืนตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

"บันทึก เรื่อง การนำที่ดินที่กฎหมายเวนคืนเพื่อใช้ในการสร้างท่าเรือและโรงงานเนื้อสัตว์ไปใช้จัดนิคมอุตสาหกรรม ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ปกปิด ที่ ๕๑๘๗/๒๕๐๔ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๐๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมายครบคณะ) วินิจฉัยว่า ที่ดินที่ได้เวนคืนมาเพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งแล้ว รัฐจะนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อย่างอื่นหาได้ไม่"

"บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การใช้ประโยชน์ที่ดินที่การรถไฟฟษาขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทยได้มาโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ค่วนที่ สด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๗๘๔ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) วินิจฉัยว่า รัฐมีพันธะที่จะต้องใช้ที่ดินให้ตรงตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน และแม้จะได้ใช้ประโยชน์ที่ดินตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืนแล้ว ก็ยังคงต้องใช้ประโยชน์ที่ดินดังกล่าวภายในวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนต่อไป ส่วนการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์นั้น (มีต่อหน้าถัดไป)

เรื่องเสร็จที่ ๖๒๔/๒๕๔๔^๕ เรื่องเสร็จที่ ๒๒๒/๒๕๕๑^๖ เรื่องเสร็จที่ ๒๐๘/๒๕๕๒^๗ และเรื่องเสร็จที่ ๖๑๔/๒๕๕๒^๘

เนื่องจากที่ดินตามข้อหาหรือเป็นที่ดินที่ได้มาโดยอาศัยอำนาจตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ในท้องที่อำเภอบางบัวทอง อำเภอเมืองนนทบุรี อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตตลิ่งชัน เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๓๗ ที่แม้จะได้ดำเนินการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณวัดนครอินทร์ และถนนต่อเชื่อมสายติวานนท์ - เพชรเกษม - รัตนาธิเบศร์ ตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืนแล้ว แต่กรมทางหลวงชนบทก็ยังมีพันธะที่จะต้องไ้ที่ดินให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืนต่อไป และหากมีหน่วยงานอื่นใด

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๔)

เมื่อ รพม. ได้ไ้ที่ดินตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืนแล้ว สามารถนำพื้นที่ภายในบริเวณสถานไปดำเนินการธุรกิจเพื่อประโยชน์แก่ รพม. และประชาชนในการใช้บริการกิจการรถไฟได้ ตามกฎหมายว่าด้วยการรถไฟฟาส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ส่วนพื้นที่ดินว่างเปล่าที่เหลือจากการก่อสร้าง รพม. จะต้องไ้ที่ดินที่ได้จากการเวนคืนภายในวัตถุประสงค์ของการเวนคืนเท่านั้น

^๕บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การนำพื้นที่เขตทางหลวงไปใช้ประโยชน์ในการจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๔๐๑/๑๐๘๑ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) วินิจฉัยว่า ที่ดินที่รัฐได้มาโดยกระบวนการตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ รัฐจะต้องไ้ที่ดินให้ตรงตามวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน และจะนำไปไ้เพื่อประโยชน์อย่างอื่นภายหลังจากการไ้ตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืนแล้วมิได้ กรมทางหลวงชนบทจึงไม่สามารถนำพื้นที่ว่างบริเวณเชิงสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาที่อยู่ในความดูแลไปจัดสวัสดิการในเชิงธุรกิจ เพื่อประโยชน์ต่อราชการของกรมทางหลวงชนบทได้

^๖บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การใช้ประโยชน์บนพื้นที่ว่างเหนือแนวอู่รถไฟฟ้าได้ดินและสถานีรถไฟฟ้าได้ดิน โครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๔๐๑/๐๓๘๓ ลงวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๑ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) วินิจฉัยว่า เมื่อ รพม. ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืนแล้ว ย่อมนำพื้นที่ว่างดังกล่าวไปดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการรถไฟฟ้าได้ แต่ต้องอยู่ภายใต้วัตถุประสงค์ของการเวนคืน และอยู่ภายใต้ขอบวัตถุประสงค์ของการจัดตั้ง รพม. ตามกฎหมายว่าด้วยการรถไฟฟาส่งมวลชนแห่งประเทศไทย ส่วนพื้นที่ด้านบนรอบ ๆ บริเวณสถานีรถไฟฟ้าได้ดิน ซึ่งมีใช้ปากทางเข้า - ออกสถานีรถไฟฟ้า เป็นที่ดินที่ได้มาโดยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ รพม. จึงต้องไ้ที่ดินให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการเวนคืน

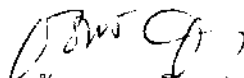
^๗บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจของอธิบดีกรมทางหลวงชนบทตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ และการจัดทำที่พักริมทางในที่ดินที่ได้จากการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๔๐๑/๐๓๘๗ ลงวันที่ ๒๓ เมษายน ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) วินิจฉัยว่า การนำพื้นที่ได้สะพานสมเด็จพระเจ้าตากสินมาจัดทำพักริมทางเป็นการไ้ประโยชน์ที่ดินซึ่งอยู่ในวัตถุประสงค์ของการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ แต่ต้องไม่มีการจัดหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจ

^๘บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การสร้างที่จอดรถแล้วจร (Park & Ride) และทางเดินยกระดับ (Sky Walk) ในที่ดินที่ได้จากการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๔๐๑/๑๐๔๐ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) วินิจฉัยว่า กรมทางหลวงชนบทอนุญาตให้กรุงเทพมหานครไ้พื้นที่ได้สะพานตากสิน - เพชรเกษม เพื่อสร้างที่จอดรถแล้วจร (Park & Ride) และทางเดินยกระดับ (Sky Walk) ได้ เพราะเป็นการไ้ประโยชน์ที่ดินซึ่งอยู่ในวัตถุประสงค์ของการเวนคืน เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่มีการจัดหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจ

ขอใช้ที่ดินดังกล่าวจะต้องพิจารณาวัตถุประสงค์ของการดำเนินการเป็นรายกรณีไปว่าขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของการเวนคืนหรือไม่

โดยที่การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เป็นการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์โดยกฎหมายพิเศษ การใช้ประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์นั้นจึงต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่มีลักษณะการจัดหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจ ตามที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้วินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๖๒๔/๒๕๔๙^๙ เรื่องเสร็จที่ ๒๐๘/๒๕๕๒^{๑๐} และเรื่องเสร็จที่ ๖๑๙/๒๕๕๒^{๑๑} ประกอบกับการที่กรุงเทพมหานครขอใช้พื้นที่เขตทางหลวงของกรมทางหลวงชนบทนั้น ทั้งสองหน่วยงานได้ทำบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ซึ่งในข้อ ๑^{๑๒} และข้อ ๓^{๑๓} ของบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมทางหลวงชนบทกับกรุงเทพมหานคร มีสาระสำคัญกำหนดว่า หากกรุงเทพมหานครประสงค์จะเข้าไปใช้พื้นที่ในเขตทางหลวงของกรมทางหลวงชนบทที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จะต้องได้รับอนุญาตจากกรมทางหลวงชนบทก่อนเข้าดำเนินการ ทั้งนี้ การอนุญาตให้กรุงเทพมหานครใช้พื้นที่ถือเป็นการใช้พื้นที่ชั่วคราวโดยไม่มีค่าตอบแทนและกรุงเทพมหานครจะไม่นำพื้นที่ดังกล่าวไปแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ

กรณีตามข้อหาหรือเป็นการขอใช้ที่ดินเพื่อติดตั้งตู้กดเงินอัตโนมัติ ตู้จำหน่ายสินค้าอัตโนมัติ ตู้น้ำดื่ม ตู้เติมเงินโทรศัพท์มือถือ และตู้เครื่องดื่ม บนสถานีรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRI) สถานีราชพฤกษ์ (B ๑๒) ในเขตทางหลวงของกรมทางหลวงชนบทที่ได้จากการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ การพิจารณาอนุญาตให้ใช้ประโยชน์จากอสังหาริมทรัพย์นั้นจึงต้องไม่ขัดหรือแย้งกับวัตถุประสงค์ของการเวนคืนและเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ รวมทั้งไม่มีลักษณะการจัดหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจ อย่างไรก็ตาม เมื่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากแผนพัฒนาพื้นที่เชิงพาณิชย์ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกรุงเทพมหานครแล้ว เห็นว่าการติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวมีลักษณะเป็นการจัดหาประโยชน์ในเชิงธุรกิจ ดังนั้น กรมทางหลวงชนบทจึงไม่สามารถอนุญาตให้สำนักการจราจรและขนส่ง กรุงเทพมหานคร ติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกดังกล่าวบนสถานีรถโดยสารประจำทางด่วนพิเศษ (BRI) สถานีราชพฤกษ์ (B ๑๒) ได้

(นายอัคร จารุจินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๕, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๘, ข้างต้น

^{๑๒} ๑. หากกรุงเทพมหานครมีความประสงค์จะเข้าไปปรับปรุงพื้นที่ ในเขตทางหลวงของกรมทางหลวงชนบทที่อยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนเป็นการสาธารณะ จะดำเนินการขออนุญาตใช้พื้นที่ต่อกรมทางหลวงชนบท เมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงเข้าดำเนินการ ทั้งนี้ กรมสิทธิยังเป็นของกรมทางหลวงชนบท

^{๑๓} ๓. การอนุญาตให้กรุงเทพมหานครใช้พื้นที่ตามข้อ ๑ ถือว่าเป็นการใช้พื้นที่ชั่วคราวโดยไม่มีค่าตอบแทน กรุงเทพมหานครจะไม่นำไปแสวงหาผลประโยชน์ในทางธุรกิจ และจะจัดทำป้ายประกาศให้ประชาชนทราบว่าพื้นที่เขตทางหลวงของกรมทางหลวงชนบทที่ให้กรุงเทพมหานครใช้ประโยชน์ เพื่อบริการประชาชนเป็นการชั่วคราว ระหว่างที่กรมทางหลวงชนบทยังไม่จำเป็นต้องใช้พื้นที่เท่านั้น